

Program Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej na lata 2013/2014-2015/2016

Olimpiada Historyczna ma charakter zawodów indywidualnych realizowanych zgodnie z regulaminem i terminarzem Olimpiady w czasie trzech etapów – szkolnego, okręgowego i centralnego, zróżnicowanych pod względem wymaganego od uczestników zakresu wiedzy i umiejętności.

I. ELIMINACJE I ETAPU (SZKOLNE LUB MIĘDZYSZKOLNE)

Zawody I etapu składają się z eliminacji ustnych oraz pisemnych, polegających na samodzielnym przygotowaniu pracy pisemnej przez uczestników. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności wymaganych od uczniów biorących udział w zawodach I etapu odpowiada poziomowi wymagań Podstawy programowej przedmiotu Historia dla IV etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), wystarczających do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotu:

- a/ w zakresie wiedzy
  - uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia zawarte w Podstawie programowej (zakres rozszerzony)
  - opanował materiał zawarty w Podstawie programowej (zakres rozszerzony)
- b/ w zakresie umiejętności
  - precyzyjnie posługuje się terminologią historyczną
  - samodzielnie rozwiązuje zadania programowe
- c/ w zakresie postaw:
  - wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju
  - posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych
  - prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji

A. ELIMINACJE USTNE

W części ustnej zawodów I etapu uczniowie odpowiadają na trzy pytania:

- 1) z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony) z historii dla szkół ponadgimnazjalnych;
- 2) z zakresu jednej z wybranych specjalności (starożytność, średniowiecze, epoka nowożytna, historia XIX wieku, historia XX wieku, historia parlamentaryzmu w Polsce);
- 3) z zakresu znajomości wybranych lektur (uczeń na etapie szkolnym zobowiązany jest do przeczytania co najmniej 3 lektur wybranych z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny).

B. ELIMINACJE PISEMNE

Eliminacje pisemne zawodów I etapu polegają na samodzielnym przygotowaniu przez uczniów pracy na jeden z 7 tematów (opublikowanych na stronie internetowej Olimpiady Historycznej w dniu wskazanym w terminarzu Olimpiady) odpowiadających następującym specjalnościom: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce, 7) historia regionu. Uczeń w czasie podanym w terminarzu Olimpiady opracowuje temat. Praca, nie licząc ewentualnej strony tytułowej, nie może przekraczać 10 stron znormalizowanego wydruku komputerowego (max 20 tys. znaków ze spacjami, czcionka Times New Roman, 12, interlinia 1,5, marginesy 2,5 cm). W pracy muszą zostać wykorzystane lektury historyczne (pod pojęciem lektury rozumie się monografie naukowe, popularnonaukowe, artykuły z czasopism historycznych – naukowych i popularnonaukowych), których wykaz musi być załączony w postaci bibliografii

umieszczonej na dodatkowej stronie. Praca pisemna powinna wykazać umiejętność samodzielnego gromadzenia informacji, analizy źródeł oraz konstruowania dłuższej wypowiedzi, a także samodzielnej oceny problemu. W zakresie wiadomości powinna wykazać znajomość różnych relacji i ocen historiografii. Prace oceniane są przez ekspertów powołanych przez Komitety Okręgowe, którzy dokonują oceny pracy pisemnej w skali od 1 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny. Prace niespełniające wymogów formalnych będą dyskwalifikowane. Ocen dobrej plus, bardzo dobrej lub celującej, umożliwiających kwalifikację do II etapu, nie mogą uzyskać prace zawierające istotne błędy merytoryczne.

II. ELIMINACJE II ETAPU (OKRĘGOWE)

Eliminacje II stopnia obejmują część pisemną i ustną. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności uczniów zakwalifikowanych do etapu III odpowiadają wymaganiom Podstawy programowej przedmiotu Historia niezbędnym do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki historii (zakres rozszerzony) w szkole ponadgimnazjalnej:

- a) w zakresie wiedzy
  - uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia wykraczające poza obowiązkowe wymagania programowe (zakres rozszerzony)
  - interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej
- b) w zakresie umiejętności
  - posługuje się bogatym słownictwem i terminologią charakterystyczną dla nauki historycznej
  - umie korzystać w sposób krytyczny z różnorodnych źródeł historycznych
  - umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami społecznymi poznanymi na innych lekcjach
  - umie analizować dzieje własnego regionu i kraju w powiązaniu z dziejami powszechnymi
- c) w zakresie postaw:
  - wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju
  - posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych
  - prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji
  - prezentuje własne poglądy nt. tradycji i dziedzictwa kulturowego oraz potrafi skutecznie ich bronić
  - wykazuje poszanowanie dla odmiennych sądów i opinii

A. ELIMINACJE PISEMNE

W części pisemnej uczniowie piszą wypracowanie na jeden z 6 tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów i obejmujących następujące specjalności: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce. Eliminacje pisemne trwają 180 minut.

Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry i celujący, mogą uzyskać prace bez istotnych błędów merytorycznych. Muszą one zawierać samodzielną analizę i ocenę problemu postawionego w temacie, a ich autorzy powinni wykazać się znajomością różnych źródeł informacji, opinii i ocen historiografii. Uczniowie powinni wykazać się umiejętnością selekcji i syntezy materiału oraz konstruowania dłuższych form wypowiedzi. Prace pisemne na II etapie oceniane są przez eksperta i Przewodniczącego Komitetu Głównego, którzy dokonują

oceny pracy pisemnej w skali od 1 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny.

B. ELIMINACJE USTNE

Do eliminacji ustnych zawodów II etapu zostają zakwalifikowani uczniowie, którzy z pracy pisemnej uzyskali ocenę co najmniej dobrą. W części ustnej uczniowie odpowiadają na pytania:

1. z zakresu wybranej specjalności (do wyboru: : 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce)

2. z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony),

3. z zakresu lektur przygotowanych na etap szkolny i okręgowy (przynajmniej 5 lektur, 3 lektury z wykazu Komitetu Głównego, 2 lektury zaproponowane przez ucznia).

III. ELIMINACJE III ETAPU (CENTRALNE)

Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności laureatów i finalistów eliminacji III stopnia wykracza poza wymagania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla przedmiotu historia (IV etap edukacyjny, zakres rozszerzony). Zawężone do wybranej przez uczestnika specjalności, zadania III etapu odpowiadają poziomowi wymagań (efektów kształcenia) określonych w standardach kształcenia dla studiów I stopnia dla kierunku historia:

a) w zakresie wiedzy

- uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia z zakresu wybranej specjalności na poziomie treści nauczanych na studiach I stopnia kierunku historia

- uczeń ma świadomość istnienia różnych opinii i dyskusji naukowych na temat zagadnień z zakresu wybranej specjalności

b) w zakresie umiejętności

- posługuje się słownictwem i terminologią właściwą dla naukowego opisu treści z zakresu wybranej specjalności

- umie interpretować teksty źródłowe w języku polskim i wykorzystywać je w sposób krytyczny odwołując się do szczegółowej wiedzy z zakresu wybranej specjalności

c) w zakresie postaw:

- uczeń jest świadomy swoich obowiązków wobec ojczyzny wynikających z posiadania głębokiej wiedzy historycznej

- uczeń darzy szacunkiem tradycję i dziedzictwo kulturowe, potrafi określić ich wartość i unikalność

- uczeń wykazuje postawę gotowości do podjęcia aktywnych działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa historycznego

Eliminacje etapu III (centralnego) obejmują:

1) przygotowanie pracy pisemnej z historii na jeden z siedmiu podanych tematów (uczeń pisze pracę zgodnie z deklarowaną specjalnością) ustalonych przez Komitet Główny. Oceniający (dwóch specjalistów danej dziedziny oraz przewodniczący Komitetu Głównego) wskazują w recenzji na wartość pracy, biorąc pod uwagę następujące kryteria: samodzielność i oryginalność ujęcia, umiejętność analizy i oceny problemu, poprawność merytoryczną, konstrukcyjną i językową, a także znajomość różnych opinii i ocen historiograficznych. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry, celujący, mogą uzyskać jedynie prace spełniające ww. kryteria.

2) pisemną interpretację wskazanych tekstów źródłowych (zgodnych z deklarowaną przez uczestnika Olimpiady dziedziną historii) – ocenianą przez dwóch specjalistów oraz przewodniczącego Komitetu Głównego;

3) ustne odpowiedzi na dwa pytania z wybranej przez uczestnika specjalności oraz pytania nt. zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (monografii naukowych, popularnonaukowych, artykułów, 5 lektur z wykazu Komitetu Głównego, 3 lektury zaproponowane przez ucznia). Egzamin ustny odbywa się przed komisją trzyosobową.

IV. WYKAZ LEKTUR

WYKAZ LEKTUR zatwierdzony przez Komitet Główny Olimpiady Historycznej obejmuje monografie naukowe i popularnonaukowe, opracowania problemowe, zbiory studiów i biografie. Starano się umieścić w nim przede wszystkim pozycje wydane w ciągu ostatnich 30 lat, prezentujące najnowsze osiągnięcia historiografii polskiej i powszechnej, a zarazem stosunkowo łatwo dostępne. Z lat wcześniejszych uwzględniono jedynie pozycje szczególnie wartościowe.

Odpowiedź na pytania dotyczące wybranych przez uczestników lektur jest częścią zawodów ustnych na wszystkich trzech etapach Olimpiady. Lektury należy wybierać zgodnie z zadeklarowaną przez siebie specjalnością.

Prezentowany poniżej WYKAZ LEKTUR jest obligatoryjny dla uczestników eliminacji szkolnych, stanowi również obowiązkową podstawę doboru części lektur na eliminacjach okręgowych i centralnych. Zgodnie z aktualnym Regulaminem Olimpiady Historycznej:

- na etapie szkolnym uczestnicy zawodów ustnych odpowiadają na pytania dotyczące trzech lektur wybranych z WYKAZU LEKTUR Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej. W czasie tych eliminacji nie ma możliwości odpowiadania z lektur spoza wykazu.
- na etapie okręgowym uczestnicy zawodów ustnych odpowiadają na pytania dotyczące trzech lektur wybranych z WYKAZU LEKTUR Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej oraz dwóch dowolnych lektur zaproponowanych przez ucznia (mogą one również pochodzić z Wykazu Lektur).
- na etapie centralnym uczestnicy zawodów ustnych odpowiadają na pytania dotyczące pięciu lektur wybranych z WYKAZU LEKTUR Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej oraz trzech dowolnych lektur zaproponowanych przez ucznia (mogą one również pochodzić z Wykazu Lektur).

Podręczniki akademickie i syntezы obejmujące poszczególne epoki nie mogą być deklarowane przez uczniów jako lektury do zawodów ustnych II i III etapu Olimpiady.

Zatwierdzony przez Komitet Główny Olimpiady Historycznej wykaz lektur z zakresu poszczególnych specjalności obejmuje następujące pozycje:

I STAROŻYTNOŚĆ

1. Alföldy G., Historia społeczna starożytnego Rzymu, Poznań 1992.
2. Auguet R., Kaligula, Warszawa 1990.
3. Bieżyńska - Małowist I., Kobiety antyku, Warszawa 1993.
4. Birley A. R., Hadrian, Warszawa 2002.
5. Brown P., Świat późnego antyku. Od Marka Aureliusza do Mahometa, Warszawa 1991.
6. Brown P., Ciało i społeczeństwo, Kraków 2006.
7. Browning R., Justynian i Teodora, Warszawa 1996.
8. Burkert W., Starożytne kultury misteryjne, Bydgoszcz 2001.
9. Cameron Av., Późne cesarstwo rzymskie, Warszawa 2003.

10. Cartledge P., Spartanie. Świat wojowników, Warszawa 2005.
11. Chuvin P., Ostatni poganie, Warszawa 2008.
12. Cohen A., Talmud, Warszawa 1995.
13. Człowiek Grecji, pod red. J. Vernanta, Warszawa 2000.
14. Człowiek Rzymu, pod red. A. Giardina, Warszawa 1997.
15. Doods E. R., Grecy i irracjonalność, Bydgoszcz 2002.
16. Doods E. R., Pogaństwo i chrześcijaństwo w epoce niepokoju, Kraków 2004.
17. Dzielska M., Hypatia z Aleksandrii, Kraków 1993.
18. Errington R. M., Historia świata hellenistycznego 323 – 30 p.n.e., Kraków 2010.
19. Finley M., Polityka w świecie starożytnym, Kraków 2000.
20. Głombiowski K., Ksenofont. Żołnierz i polityk, Wrocław 1993.
21. Gnilka J., Paweł z Tarsu, Kraków 2001.
22. Grant M., Herod Wielki, Warszawa 2000.
23. Green P., Aleksander Wielki, Warszawa 1978
24. Grilam N., Dzieje starożytnego Egiptu, Warszawa 2004.
25. Grimal P., Miłość w Rzymie, Warszawa 1990.
26. Grimal P., Seneka, Warszawa 1994.
27. Guthrie W. K. C., Sokrates, Warszawa 2000.
28. Hadas-Lebel M., Józef Flawiusz, Warszawa 1997.
29. Hadot P., Plotyn albo prostota spojrzenia, Kęty 2004.
30. Heather P., Upadek Cesarstwa Rzymskiego, Poznań 2006.
31. Keaveney A., Lukullus, Warszawa 1998.
32. Kemp B. J., Starożytny Egipt. Anatomia cywilizacji, Warszawa 2009.
33. Kerényi K., Dionizos. Archetyp życia niezniszczalnego, Warszawa 2008.
34. Kolb F., Ideał późnoantycznego władcy. Ideologia i autoprezentacja, Poznań 2008.
35. Kulesza R., Ateny i Sparta 431-404 p.n.e., Warszawa 1997.
36. Kulesza R., Maraton 490 r. p.n.e., Warszawa 1995.
37. Kumaniecki K., Cynceron i jego współcześni, Warszawa 1959.
38. Lengauer W., Religijność starożytnych Greków, Warszawa 1994.
39. Lengauer W., Starożytna Grecja w okresie archaicznym i klasycznym, Warszawa 1999.
40. Louth A., Początki mistyki chrześcijańskiej, Kraków 1997.
41. Marrou, H., Zmierzch Rzymu czy późna starożytność, Warszawa 1997.
42. Méléze – Modrzejewski J., Żydzi nad Nilem. Od Ramzesa II do Hadriana, Kraków 2000.
43. Murray O., Narodziny Grecji, Warszawa 2004.
44. Nawotka K., Aleksander Wielki, Wrocław 2004.
45. Nowicka M., Świderkówna A., Książka się rozwija, Wrocław 2008.
46. Nowicka M., Z dziejów malarstwa greckiego i rzymskiego, Warszawa 1988.
47. Olbrycht M., Aleksander Wielki i świat irański, Rzeszów 2004.
48. Ostrowski J.A., Starożytny Rzym. Polityka i sztuka, Warszawa 1999.
49. Patzek B., Homer i jego czasy, Warszawa 2007.
50. Reinsberg C., Obyczaje seksualne starożytnych Greków, Warszawa 1994.
51. Rhodes P.J., Historia Grecji. Okres klasyczny, Kraków 2009.
52. Ruggiero F., Szaleństwo chrześcijan, Kraków 2007.
53. Sartre M., Wschód rzymski, Wrocław 1997.
54. Schlög H. A., Starożytny Egipt, Warszawa 2009.
55. Świderkówna A., Bogowie zeszli z Olimpu. Bóstwo i mit w greckiej literaturze świata hellenistycznego, Warszawa 1991.
56. Vernant J., Źródła myśli greckiej, Gdańsk 1996.
57. Vidal – Naquet P., Czarny łowca. Formy myśli i formy życia społecznego w świecie greckim, Warszawa 2003.
58. Vogt J., Upadek Rzymu, Warszawa 1993.
59. Vermes G., Jezus Żyd. Ewangelia w oczach historyka, Kraków 2003.
60. Wells C., Cesarstwo rzymskie, Warszawa 2005.
61. West M. L., Wschodnie oblicze Helikonu, Kraków 2008.
62. Wipszycka - Bravo E., Kościół w świecie późnego antyku, Warszawa 1994.
63. Wypustek A., Magia antyczna, Wrocław 2001.
64. Zanker P., August i potęga obrazów, Poznań 1999.
65. Zanker P., Apoteoza cesarzy rzymskich. Rytuał i przestrzeń miejska, Poznań 2005.
66. Ziółkowski A., Historia Rzymu, Poznań 2004.

II ŚREDNIOWIECZE

1. Arnold U., Zakon krzyżacki. Z Ziemi Świętej nad Bałtyk, Toruń 1996.
2. Bieniak J., Państwo Mieclawa, Warszawa 2010.
3. Biskup M., Górski K., Kazimierz Jagiellończyk. Zbiór studiów o Polsce drugiej połowy XV wieku, Warszawa 1987.
4. Boockmann, Zakon krzyżacki, Warszawa 1998.
5. Bogucka M., Kazimierz Jagiellończyk i jego czasy, Warszawa 1981.
6. Brooke Ch., Europa średniowieczna 962-1154, Warszawa 2001.
7. Brown A. R., Historia Normanów, Gdańsk 1996.
8. Collins R., Europa wczesnośredniowieczna 300-1000, Warszawa 1998.
9. Crowley R., 1453: Upadek Konstantynopola, Warszawa 2006.
10. Deptuła Cz., Galla Anonima mit genezy Polski, Lublin 2000.
11. Faber G., Merowingowie i Karolingowie, Warszawa 1994.
12. Foote D. G., Wilson D. M., Wikingowie, Warszawa 1975.
13. Fumagalli V., Świt średniowiecza, Gdańsk 1996.
14. Geremek B., Ludzie marginesu w średniowiecznym Paryżu XIV-XV w., Wrocław 1971.
15. Geremek B., Życie codzienne w Paryżu Franciszka Villona, Warszawa 1972.
16. Grudziński T., Bolesław Śmiały - Szczodry i biskup Stanisław. Dzieje konfliktu, Warszawa 1983.
17. Hamilton B., Wyprawy krzyżowe, Warszawa 2000.
18. Hauziński J., Imperator „końca świata”. Fryderyk II Hohenstauf (1194-1250), Gdańsk 2000.
19. Huizinga J., Jesień średniowiecza, Warszawa 1992.
20. Kłoczowski J., Młodsza Europa. Europa Środkowo-Wschodnia w kręgu cywilizacji chrześcijańskiej średniowiecza, Warszawa 1998.
21. Kłoczowski J., Wspólnoty chrześcijańskie, Warszawa 1964.
22. Kłoczowski J., Europa Słowiańska XIV-XV w., Warszawa 1984.
23. Krzyżaniakowa J., Ochmański J., Władysław II Jagiełło, Wrocław 1990.
24. Kuczyński S. M., Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim w latach 1409-1411, Warszawa 1980.
25. Kuczyński S. M., Król Jagiełło, Warszawa 1985.
26. Kultura Polski średniowiecznej XIV-XV w., red. B. Geremek, Warszawa 1997.
27. Kurtyka J., Odrodzone Królestwo. Monarchia Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego w świetle nowszych badań, Kraków 2001.
28. Labuda G., Mieszko I, Wrocław 2002.
29. Labuda G., Mieszko II król Polski (1025-1034). Czasy przełomu w dziejach państwa polskiego, Kraków 1992
30. Labuda G., Studia nad początkami państwa polskiego, t. 1-2, Poznań 1987-1988.
31. Labuda G., Pierwsze państwo polskie, Kraków 1989 (seria - Dzieje narodu i państwa polskiego).
32. Leciejewicz L., Słowiańszczyzna Zachodnia, Wrocław 1976.
33. Leciejewicz L., Normanowie, Wrocław 1979.
34. Łowmiański H., Studia nad dziejami Słowiańszczyzny, Polski i Rusi w wiekach średnich, Poznań 1986.
35. Łowmiański H., Prusy - Litwa - Krzyżacy, Warszawa 1989.
36. Maleczyński K., Bolesław III Krzywousty, Wrocław 1975.
37. Małowist M., Tamerlan i jego czasy, Warszawa 1991.
38. Manteuffel T., Narodziny herezji, Warszawa 1963, 2008.
39. Manteuffel T., Kultura Europy średniowiecznej, Warszawa 1974.
40. Melville M., Dzieje templariuszy, Warszawa 1991.
41. Modzelewski K., Barbarzyńska Europa, Warszawa 2004.
42. Niel F., Albigensi i katarzy, Gdańsk 2002.
43. Oexle O. G., Społeczeństwo średniowiecza. Mentalność – grupy społeczne – formy życia, Toruń 2000.
44. Pernoud R., Kobieta w czasach wypraw krzyżowych, Gdańsk 2002.
45. Pernoud R., Templariusze, Gdańsk 2002.
46. Polska dzielnicowa i zjednoczona, red. A. Gieysztor, Warszawa 1973.
47. Potkowski J., Zakony rycerskie, Warszawa 1995.
48. Runciman S., Dzieje wypraw krzyżowych, t. 1-3, Warszawa 1987.
49. Samsonowicz H., Złota jesień polskiego średniowiecza, Warszawa 1971.
50. Samsonowicz H., Dziedzictwo średniowiecza: mity i rzeczywistość, Warszawa 1991.
51. Samsonowicz H., Życie miasta średniowiecznego, Poznań 2001.
52. Southern R. W., Kształtowanie średniowiecza, Warszawa 1970.
53. Strzelczyk J., Apostołowie Europy, Warszawa 1997.
54. Strzelczyk J., Iroszkoci w kulturze średniowiecznej Europy, Warszawa 1987.

55. Strzelczyk J., Mieszko I, Poznań 1992.
56. Strzelczyk J., Mity, podania i wierzenia dawnych Słowian, Poznań 1998.
57. Strzelczyk J., Wandalowie i ich afrykańskie państwo, Warszawa 1992.
58. Suchodolski S., Denar w kalecie. Trzy pierwsze stulecia monety polskiej, Wrocław 1981
59. Sutton O., Imperium mongolskie, Warszawa 1970.
60. Weinfurter S., Niemcy w średniowieczu 500-1500, Warszawa 2010.
61. Wyrozumski J., Kazimierz Wielki, Wrocław 1982.
62. Wyrozumski J., Królowa Jadwiga. Między epoką piastowską i jagiellońską, Kraków 1997.
63. Zientara B., Henryk Brodaty i jego czasy, Warszawa 1975.
64. Zientara B., Świt narodów europejskich, Warszawa 1985.

III EPOKA NOWOŻYTNA

1. Anusik Z., Gustaw II Adolf, 2009
2. Augustyniak U., Wazowie i "królowie rodacy". Studium władzy królewskiej w Rzeczypospolitej XVII w., Warszawa 1999.
3. Baszkiewicz J., Maksymilian Robespierre, Wrocław 1976, wyd. 2 Wrocław 1989.
4. Baszkiewicz J., Richelieu, Warszawa 1984.
5. Baszkiewicz J., Meller S., Rewolucja francuska 1789-1794. Społeczeństwo obywatelskie, Warszawa 1983.
6. Bogucka M., Anna Jagiellonka, Wrocław 2009
7. Bogucka M., Białogłowa w dawnej Polsce. Kobieta w społeczeństwie polskim XVI-XVIII w., Warszawa 2000.
8. Bogucka M., Bona Sforza, 2009
9. Bogucka M., Maria Stuart, 2009
10. Borkowska M., Życie codzienne polskich klasztorów w XVII-XVIII wieku, Warszawa 1996.
11. Burke P., Kultura i społeczeństwo w renesansowych Włoszech, Warszawa 1991.
12. Cegielski T., Kądziela Ł., Rozbiory Polski 1772-1793-1795, Warszawa 1990.
13. Chłapowski K., Elita senatorsko – dygnitarska za czasów Zygmunta III i Władysława IV, Warszawa 1996.
14. Ciesielski T., Armia koronna w czasach Augusta III, Warszawa 2009.
15. Cieślak E., Stanisław Leszczyński, Wrocław 1994.
16. Cummins J., Francis Drake, Warszawa 2000.
17. Cynarski S., Zygmunt August, Wrocław 1988.
18. Czaja A., Lata wielkich nadziei. Walka o reformę państwa polskiego w drugiej połowie XVIII w., Warszawa 1992.
19. Czapliński W., Władysław IV i jego czasy, Warszawa 1972, Kraków 2008.
20. Czapliński W., Długosz J., Życie codzienne magnaterii polskiej w XVII wieku, Warszawa 1976.
21. Czerska D., Dymitr Samozwaniec, Wrocław 2004.
22. Człowiek baroku, pod red. R. Villariego, Warszawa 2001
23. Człowiek oświecenia, pod red. M. Vovelle'a, Warszawa 2001
24. Delumeau J., Strach w kulturze Zachodu XIV-XVIII w., Warszawa 1986.
25. Drozdowski M., Religia i Kozaczyzna zaporoska w Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XVII w., Warszawa 2008.
26. Feldmann J., Stanisław Leszczyński, Warszawa 1984.
27. Ferenc M. Dwór Zygmunta Augusta, Kraków 1998
28. Flexner J. T., Washington, Warszawa 1990.
29. Gaxotte P., Ludwik XIV, Warszawa 1994.
30. Góralski Z., Maria Teresa, Wrocław 1995.
31. Grzybowski S., Elżbieta Wielka, Wrocław 1984, 2009.
32. Huizinga J., Kultura XVII-wiecznej Holandii, Kraków 2008.
33. Kaczmarczyk J., Bohdan Chmielnicki, Wrocław 1988.
34. Kamen H., Imperium hiszpańskie. Dzieje rozkwitu i upadku, Warszawa 2008.
35. Karpiński A., Kobieta w mieście polskim w drugiej połowie XVI i w XVII w., Warszawa 1995;
36. Konstytucja 3 Maja. 200-lecie tradycji, Warszawa 1994.
37. Kostkiewiczowa T., Polski wiek świateł. Obszary swoistości, Wrocław 2002.
38. Kuchowicz Z., Człowiek polskiego baroku, Łódź 1992.
39. Leśniewski S., Jan Zamoyski. Hetman i polityk, Warszawa 2008
40. Lewicki Z., Historia cywilizacji amerykańskiej. Era tworzenia 1607-1789, Warszawa 2009.
41. Libiszowska Z., Francja encyklopedystów, Warszawa 1973.

42. Maciejewski J., Dylematy wolności. Zmierzch sarmatyzmu i początki oświecenia w Polsce, Warszawa 1994.
43. Maciszewski J., Szlachta polska i jej państwo, Warszawa 1969, wyd. 2 - Warszawa 1990.
44. Magdziarz W., Ludwik XIV, Wrocław 1991, 2004.
45. Mączak A., Klientela. Nieformalne systemy władzy w Polsce i Europie, Warszawa 2000
46. Müller M., Rozbiory Polski, Poznań 2005
47. Rachuba A., Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569-1763, Warszawa 2002.
48. Salmonowicz S., Fryderyk II, Wrocław 1981, 1985.
49. Serczyk W., Katarzyna II, Wrocław 1975, 1983, 1989, 2010.
50. Serczyk W.A., Na dalekiej Ukrainie. Dzieje Kozaczyzny do 1648 r., Warszawa 2008.
51. Serczyk W., Piotr I Wielki, Wrocław 1973, wyd. 2 - Wrocław 1977, wyd. 3 - Wrocław 1990.
52. Staszewski J., August II Mocny, Wrocław 1998.
53. Staszewski J., August III Sas, Wrocław 1989.
54. Sucheni - Grabowska A., Zygmunt August król Polski i wielki książę litewski 1520 -1562, Warszawa 1996
55. Szyndler B., Kościuszko, Warszawa 1991.
56. Tazbir J., Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit - upadek - relikty, Warszawa 1983.
57. Tazbir J., Okrucieństwo w nowożytnej Europie, Kraków 2000.
58. Tazbir J., Szlachta i teologowie. Studia z dziejów polskiej kontrreformacji, Warszawa 1983.
59. Tazbir J., W pogoni za Europą, Warszawa 1998.
60. Todd J. M., Marcin Luter, Warszawa 1983.
61. Wisner H., Władysław IV Waza, 2009
62. Wisner H., Zygmunt III Waza, Wrocław 1991.
63. Wojciechowski Z., Zygmunt Stary, Warszawa 1979.
64. Wójcik Z., Jan Kazimierz Waza, Wrocław 1997.
65. Wójcik Z., Jan Sobieski 1626-1696, Warszawa 1983.
66. Zahorski A., Spór o Stanisława Augusta, Warszawa 1988.
67. Zajęczkowski A., Szlachta polska. Kultura i struktura, Warszawa 1993.
68. Zienkowska K., Stanisław August Poniatowski, Wrocław 1998.

IV HISTORIA XIX WIEKU - DO 1918 ROKU

1. Bartnicki A., Konflikty kolonialne 1869-1939, Warszawa 1972.
2. Balicki J., Historia Burów. Geneza państwa apartheidu, Wrocław 1980
3. Batowski H., Rozpad Austro-Węgier, Kraków 1982.
4. Bielecki R., Wielka Armia, Warszawa 1995.
5. Borejsza J. W., Piękny wiek XIX, Warszawa 1984.
6. Bortnowski W., Kaliszanie. Kartki z dziejów Królestwa Polskiego, Warszawa 1976.
7. Caban W., Służba rekrutów z Królestwa Polskiego w armii carskiej w latach 1831-1873, Warszawa 2001
8. Chwałba A., Polacy w służbie Moskali, Warszawa-Kraków 1999.
9. Cywiński B., Rodowody niepokornych, Warszawa 1996.
10. Czuby J., Wodzowie i politycy. Generacja polska lat 1806-1815, Warszawa 1993.
11. Dylągowa H., Towarzystwo Patriotyczne i Sąd Sejmowy 1821-1829, Warszawa 1970.
12. Europa i świat w epoce napoleońskiej, red. M. Senkova-Gluck, Warszawa 1977.
13. Europa i świat w epoce restauracji, romantyzmu i rewolucji 1815-1849, red. W. Zajewski, t.1-2, Warszawa 1991.
14. Feldman J., Bismarck a Polska, Warszawa 1980.
15. Garlicki A., Józef Piłsudski 1867-1935, Warszawa 1999.
16. Grodziski S., Franciszek Józef, Wrocław 1978, 2006.
17. Hartau F., Metternich, Warszawa 1996
18. Hartau F., Wilhelm II, Warszawa 1992
19. Janion M., Żmigrodzka M., Romantyzm i historia, Warszawa 1978.
20. Jedlicki J., Jakiej cywilizacji Polacy potrzebują. Studia z dziejów idei i wyobraźni XIX wieku, Warszawa 1988.
21. Kalemka S., Wiosna Ludów w Europie, Warszawa 1991
22. Kasperek B., Jakub Bojko, Lublin 1998.
23. Kemp T., Industrializacja w XIX w Europie., Wrocław 1998
24. Kizwalter T., O nowoczesności narodu. Przypadek Polski, Warszawa 1999.

25. Kieniewicz S., Zahorski A., Zajewski W., Trzy powstania narodowe, Warszawa 1992.
26. Kalemka S., Wielka Emigracja, Warszawa 1971.
27. Kalemka S., Wiosna Ludów w Europie, Warszawa 1991.
28. Kieniewicz S., Dramat trzeźwych entuzjastów. O ludziach pracy organicznej, Warszawa 1967.
29. Kieniewicz S., Powstanie styczniowe, Warszawa 1982.
30. Kieniewicz S., Pomiędzy Stadionem a Gosławem: sprawa włościańska w Galicji w 1848 r., Wrocław 1970.
31. Kieniewicz S., Joachim Lelewel, Warszawa 1990.
32. Koberdowa I., Polska Wiosna Ludów, Warszawa 1962.
33. Koberdowa I., Pierwsza Międzynarodówka 1846-1870: sukcesy i problemy, Warszawa 1987.
34. Korusiewicz L., Wojna secesyjna 1860-1865, Warszawa 1985.
35. Król M., Konserwatyści a niepodległość. Studia nad polską myślą konserwatywną XIX wieku, Warszawa 1985.
36. Lipiński W., Walka zbrojna o niepodległość Polski w latach 1905-1918, Warszawa 1990.
37. Lępkowski T., Dwie biografie amerykańskie - Bolivar i Juarez, Warszawa 1970.
38. Lępkowski T., Polska - narodziny nowoczesnego narodu (1764-1870), Warszawa 1970.
39. Łojek J., Opinia publiczna a geneza powstania listopadowego, Warszawa 1982.
40. Łojek J., Szanse powstania listopadowego: rozważania historyczne, Warszawa 1986.
41. Łossowski P., Jak Feniks z popiołów. Oswobodzenie ziem polskich spod okupacji w listopadzie 1918 roku, Łowicz 1998.
42. Lubiński T., Bić się czy nie bić? - o polskich powstaniach, Kraków 1989.
43. MacDonell A., Napoleon i jego marszałkowie, wyd. Puls 1992.
44. Misztal M., Królowa Wiktorja, Wrocław 2010.
45. Molenda J., Piłsudczycy a narodowi demokraci 1908-1918, Warszawa 1980.
46. Nałęcz T., Polska Organizacja Wojskowa 1914-1918, Wrocław 1984.
47. Notkowski A., Ludwik Waryński, Wrocław 1989.
48. Pachoński J., Generał Jan Henryk Dąbrowski, Warszawa 1987.
49. Pajewski J., Odbudowa państwa polskiego 1914-1918, Warszawa 1985.
50. Pajewski J., Pierwsza wojna światowa 1914-1918, Warszawa 1998.
51. Polska XIX wieku: państwo, społeczeństwo, kultura, red. S. Kieniewicz, Warszawa 1986.
52. Powstanie listopadowe 1830-1831: dzieje wewnętrzne, militaria. Europa wobec powstania, red. W. Zajewski, Warszawa 1990.
53. Powstanie styczniowe 1863-1864. Wrzenie, bój, Europa, wizje, red. S. Kalemka, Warszawa 1990.
54. Rozbicki M., Narodziny narodu. Historia Stanów Zjednoczonych do 1861 roku, Warszawa 1991.
55. Skowronek J., Adam Jerzy Czartoryski 1770-1861, Warszawa 1994.
56. Skowronek J., Książę Józef Poniatowski, Wrocław 1984.
57. Suleja W., Tymczasowa Rada Stanu, Warszawa 1998.
58. Szyndler B., Tadeusz Kościuszko 1746-1817, Warszawa 1991.
59. Tetter J., Jestem chłop historyczny. Sprawa Drzymały, Warszawa 1986.
60. Tokarz W., Sprzysiężenie Wysockiego i Noc listopadowa, Warszawa 1980.
61. Trzeciakowski L., Otto von Bismarck, Wrocław 2009.
62. Trzeciakowski L., Pod pruskim zaborem 1850-1918, Warszawa 1973.
63. Tyrowicz M., Jan Tyssowski i rewolucja 1846 roku: dzieje porwy i pokuty, Kraków 1986.
64. Witkowska A., Wielkie stulecie Polaków, Warszawa 1987.
65. Wituch T., Garibaldi, Warszawa 1983.
66. Wrzosek M., Polski czyn zbrojny podczas pierwszej wojny światowej, Warszawa 1990.
67. Zahorski A., Napoleon, Warszawa 1982.
68. Zajewski W., Powstanie listopadowe 1830-1831, Warszawa 1998.
69. Zajewski W., W kręgu Napoleona i rewolucji europejskich 1830-1831, Warszawa 1984.
70. H.Zins, Cecil Rhodes. Ekspansja brytyjska w Afryce pod koniec XIX w., Lublin 2000

V HISTORIA XX WIEKU - OD 1918 ROKU

1. Batowski H., Europa zmierza ku przepaści, Warszawa 1989.
2. Batowski H., Polska dyplomacja na obczyźnie, Warszawa 1999.
3. Brzeziński Z., Wielkie bankructwo. Narodziny i zmierzch komunizmu w XX wieku, Paryż 1990.
4. Bullock A., Hitler. Studium tyranii, Warszawa 1989.
5. Ciechanowski J., Powstanie warszawskie, Warszawa 1984.

6. Chojnowski A., Koncepcje polityki narodowościowej rządów polskich w latach 1921-1939, Wrocław 1979.
7. Chojnowski A., Piłsudscy u władzy. Dzieje Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem, Wrocław 1986.
8. Czubiński A., Centrolew, Poznań 1963.
9. Do niepodległości. Wizje-drogi-spełnienie, pod red. W. Wrzesińskiego, Warszawa 1998.
10. Dudek A., Pytel B., Bolesław Piasecki, Londyn 1990.
11. E. Duraczyński, Rząd polski na wychodźstwie 1939-1944, Warszawa 1993
12. Eisler J., Szwarc A., Wieczorkiewicz P., Polska – dzieje polityczne ostatnich dwustu lat, Warszawa 1997
13. Eisler J., Marzec 1968, Warszawa 1991.
14. Eisler J., Grudzień 1970, Warszawa 1995.
15. Friszke A., O kształt niepodległej, Warszawa 1989.
16. Friszke A., Polska Gierka, Warszawa 1995.
17. Garlicki A., U źródeł obozu belwederskiego, Warszawa 1978.
18. Garlicki A., Przewrót majowy, Warszawa 1978.
19. Garlicki A., Od maja do Brześcia, Warszawa 1981.
20. Garlicki A., Od Brześcia do maja, Warszawa 1986.
21. Garlicki A., Józef Piłsudski 1867-1935, Warszawa 1988.
22. Grott B., Nacjonalizm chrześcijański, Kraków 1991.
23. Grudziński P., Uczeni i barbarzyńcy. Polityka nuklearna Stanów Zjednoczonych 1939-1945, Warszawa 1987.
24. Grünberg K., Otręba B., Joachim von Ribbentrop. Kariera ministra Trzeciej Rzeszy, Bydgoszcz 1991.
25. Holzer J., Mozaika polityczna Drugiej Rzeczypospolitej, Warszawa 1974.
26. Holzer J., "Solidarność" 1980-1981, Warszawa 1989.
27. Jędruszczak H. i T., Ostatnie lata II Rzeczypospolitej, Warszawa 1970.
28. Kawalec K., Narodowa Demokracja wobec faszyzmu 1922-1939, Warszawa 1989.
29. Kamiński A. H., Faszyzm, Warszawa 1971.
30. Kamiński M., Zacharias M., Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej, Warszawa 1987, 1998.
31. Karski J., Wielkie mocarstwa wobec Polski 1919-1945, Warszawa 1992.
32. Kersten K., Narodziny systemu władzy, Warszawa 1990.
33. Kersten K., Polacy - Żydzi - Komuniści, Warszawa 1992.
34. Kołodziejczyk A., Maciej Rataj 1884-1940, Warszawa 1991.
35. Korboński S., Polskie państwo podziemne, Bydgoszcz 1991.
36. Kosiarz E., Wojna na morzach i oceanach 1939-1945, Gdańsk 1988.
37. Kozłowski M., Między Sanem a Zbruczem. Walki o Lwów i Galicję Wschodnią 1918-1919, Kraków 1990.
38. Krasuski J., Między wojnami. Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej, Warszawa 1985.
39. Krasuski J., Europa Zachodnia po II wojnie światowej – dzieje polityczne, Poznań 1990.
40. Kunert A. K., Rzeczpospolita Walcząca. Powstanie Warszawskie 1944, Warszawa 1994
41. Kupiecki R., Kult Stalina w Polsce. „Natchnienie milionów”, Warszawa 1993
42. Kuroń J., Żakowski J., PRL dla początkujących, Wrocław 1997.
43. Landau Z., Polska Gomułki, Warszawa 1995.
44. Landau Z., Tomaszewski J., Druga Rzeczpospolita. Gospodarka, społeczeństwo, miejsce w świecie, Warszawa 1977.
45. Landau Z., Roszkowski W., Polityka gospodarcza II Rzeczypospolitej i PRL, Warszawa 1995.
46. Łossowski P., Po tej i po tamtej stronie Niemna. Stosunki polsko-litewskie 1883-1939, Warszawa 1985.
47. Łuczak Cz., Polska i Polacy w II wojnie światowej, Poznań 1993.
48. Majchrowski J., Silni, zwarci, gotowi. Myśl polityczna Obozu Zjednoczenia Narodowego, Warszawa 1985.
49. Marczak T., Propaganda polityczna stronnictw przed referendum z 30 VI 1946 r., Wrocław 1986.
50. W. Materski, Tarcza Europy. Stosunki polsko - sowieckie 1918-1939, Warszawa 1994
51. Miedwiediew R., Chruszczow. Biografia polityczna, Warszawa 1990.
52. Mikeln M., Stalin, Warszawa 1990.
53. Najdus W., Ignacy Daszyński 1886-1936, Warszawa 1988.
54. Prekkerowa T., Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom w Warszawie 1942-1945, Warszawa 1982.
55. Problemy gospodarcze Drugiej Rzeczypospolitej, Warszawa 1989.
56. Polska odrodzona 1918-1939. Państwo, społeczeństwo, kultura, red. J. Tomicki, Warszawa 1982.
57. Przybylski H., Front Morges w okresie II Rzeczypospolitej, Warszawa 1972.
58. Roszkowski W., Półwiecze. Historia polityczna świata po 1945 r., Warszawa 1998.

59. Rudnicki S., Obóz Narodowo-Radykalny, Wrocław 1985.
60. Rykowski Z., Władysław W., Polska próba. Październik 56, Kraków 1989.
61. Ryszka F., Noc i mgła. Niemcy w okresie hitlerowskim, Wrocław 1966.
62. Skrzypek A., Nie spełniony sojusz. Stosunki sowiecko-niemieckie 1917-1941, Warszawa 1992.
63. Steiner J., Warszawa 44. Powstanie, Warszawa 1984.
64. Suleja W., Józef Piłsudski, Wrocław 1995.
65. Szarota T., Okupowanej Warszawy dzień powszedni, Warszawa 1978.
66. Szarota T., Stefan Rowecki Grot, Warszawa 1983.
67. Śliwa M., Polska myśl socjalistyczna 1918-1948, Warszawa 1988.
68. Terlecki R., Dyktatura zdrady, Kraków 1991.
69. Tomaszewski J., Ojczyzna nie tylko Polaków, Warszawa 1985.
70. Tomaszewski J., Rzeczpospolita wielu narodów, Warszawa 1985.
71. Tomicki J., Polska Partia Socjalistyczna, Warszawa 1983.
72. Wapiński R., Narodowa Demokracja 1893-1939, Wrocław 1980.
73. Wapiński R., Pokolenia Drugiej Rzeczypospolitej, Wrocław 1991.
74. Wapiński R., Roman Dmowski, Lublin 1989.
75. Wapiński R., Świadomość polityczna w Drugiej Rzeczypospolitej, Łódź 1989.
76. Zakrzewski A., Wincenty Witos. Chłopski polityk i mąż stanu, Warszawa 1981.
77. Zamachy stanu i przewroty polityczne. Europa 1918-1939, Warszawa 1981.
78. Życie polityczne w Polsce 1918-1939, Warszawa 1985.

VI HISTORIA PARLAMENTARYZMU W POLSCE

Historia parlamentaryzmu w Polsce - lektury i podręczniki

1. Ajnenkiel A., Konstytucje Polski w rozwoju dziejowym 1791-1997, Warszawa 2001
2. Ajnenkiel A., Parlamentaryzm II Rzeczypospolitej, Warszawa 1975
3. Ajnenkiel A., Sejmy i konstytucje w Polsce 1918-1939, Warszawa 1968
4. Ajnenkiel A., Spór o model parlamentaryzmu polskiego do roku 1926, Warszawa 1972
5. Bałaban B., Pozycja ustrojowa i funkcje Sejmu RP, Warszawa 2000
6. Banaszak B., Prawo konstytucyjne, Warszawa 2001
7. Bardach J., Leśnodorski B., Pietrzak M. Historia ustroju i prawa polskiego, Warszawa 2005
8. Bartel M. W., Ustrój i prawo Wolnego Miasta Krakowa 1815-1846, Kraków 1976
9. Borkowska-Bagieńska E., Krasowski K., Lesiński B., Walachowicz J., Historia państwa i prawa Polski. Zarys wykładu, Poznań 1994
10. Chłapowski K., Elita senatorsko – dygnitarska Korony za czasów Zygmunta III i Władysława IV, Warszawa 1996
11. Chmaj M., Sejm Rzeczypospolitej w latach 1991-1997, Warszawa 1999
12. Choińska-Mika J., Sejmiki mazowieckie w dobie Wazów, Warszawa 1998
13. Czarny P., Naleziński B., Organy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2001
14. Czajkowski J., Senat Rzeczypospolitej Polskiej pierwszej kadencji 1922-1927, Warszawa 1999
15. Czaplinski W., Dzieje Sejmu Polskiego do roku 1939, Kraków 1984
16. Czeszejko-Sochacki Z., Prawo parlamentarne w Polsce, Warszawa 1997
17. Dąbrowski J. S., Senat koronny. Stan sejmujący w czasach Jana Kazimierza, Kraków 2000
18. Dobrowolski M., Zasada dwuizbowości parlamentu w polskim prawie konstytucyjnym, Warszawa 2003
19. Dzieje Sejmu Polskiego, koordynator pracy J. Bardach, Warszawa 1997
20. Dziegielewska J., Izba poselska w systemie władzy Rzeczypospolitej w czasach Władysława IV, Warszawa 1992
21. Friszke L., Polska. Losy państwa i narodu 1939-1989, Warszawa 2003
22. Garlicki L., Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu, Warszawa 2005
23. Grodziski S., Historia ustroju społeczno- politycznego Galicji (1772-1848), Warszawa 1971
24. Grodziski S., Sejm krajowy galicyjski 1861-1914, t. 1-2, Warszawa 1990
25. Gutkowski J., Sejm polski, Warszawa 1996
26. Historia Sejmu Polskiego, t. 1-3, Warszawa 1984-1989
27. Izby drugie parlamentu, pod red. E. Zwierzchowskiego, Białystok 1996
28. Kaczorowski W., Sejm konwokacyjny i elekcyjny w okresie bezkrólewia, Opole 1986
29. Kallas M., Historia ustroju Polski, Warszawa 2006
30. Kallas M., Lityński A., Historia ustroju i prawa Polski Ludowej, Warszawa 2003
31. Kaźmierczyk A., Sejmy i sejmiki szlacheckie wobec Żydów w drugiej połowie XVII wieku, Warszawa 1994

32. Kieniewicz L., Senat za Stefana Batorego, Warszawa 2000
33. Konstytucja 3 Maja w tradycji i kulturze polskiej, pod red. A. Barszczewskiej-Krupy, Łódź 1991
34. Konstytucje Polski, praca zbiorowa pod red. M. Kallasa, 1-2, Warszawa 1990
35. Korobowicz A., Witkowski W., Historia ustroju i prawa polskiego (1772-1918), Zakamycze 2003
36. Lityński A., Sejmiki ziemskie 1764-1793. Dzieje reformy, Katowice 1988
37. Łaszewski R., Sejm polski w latach 1764-1793, Warszawa 1973
38. Model polskiego parlamentu, red. M. Grzybowski, Kraków 1996
39. Kaniewska I., Małopolska reprezentacja sejmowa za czasów Zygmunta Augusta 1548-1572, Warszawa 1974
40. Kriegeisen W., Sejm Rzeczypospolitej szlacheckiej (do 1736). Geneza i kryzys władzy ustawodawczej, Warszawa 1995
41. Kriegeisen W., Sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVII i XVIII wieku, Warszawa 1991
42. Lileyko J., Sejm Polski. Tradycja – ikonografia – sztuka, Warszawa 2003
43. Maciejewski T., Historia ustroju i prawa sądowego Polski, Warszawa 1999
44. Między monarchią a demokracją. Studia dziejów Polski XV-XVII wieku, pod red. A. Sucheni – Grabowskiej, Warszawa 1994
45. Pietrzak J., Sejm RP. Tradycja i współczesność, Warszawa 2000
46. Pietrzak M., Rządy parlamentarne w Polsce (1919-1926), Warszawa 1969
47. Polskie prawo konstytucyjne, praca zbior. pod red. W. Skrzydły, Lublin 2005
48. Prawo konstytucyjne, pod red. P. Tulei, Warszawa 1997
49. Rosner A., Wąsowicz M., Sejm polski 1493-1993, Warszawa 1995
50. Rostocki W., Pięćdziesiąt lat mocy obowiązującej Konstytucji Kwietniowej. Ustrój władzy państwowej w ustawie zasadniczej i w praktyce, Lublin 2002
51. Sagan S., Prawo konstytucyjne Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2001
52. Samsonowicz H., Tazbir J., Łepkowski T., Nałęcz T., Polska. Losy państwa i narodu, Warszawa 1997
53. Sarnecki P., Senat RP a Sejm i Zgromadzenie Narodowe, Warszawa 1999
54. Seidler L. G., Władza ustawodawcza i wykonawcza w polskich konstrukcjach ustrojowych 1917-1947, Lublin 2000
55. Sejm czteroletni i jego tradycje, pod red. J. Koweckiego, Warszawa 1991
56. Sejm Drugiej Rzeczypospolitej, pod red. A. Zakrzewskiego, Warszawa 1990
57. Naworski Z., Sejmik generalny Prus Królewskich 1569-1772. Organizacja i funkcjonowanie na tle systemu zgromadzeń stanowych prowincji, Toruń 1992
58. Olszewski H., Sejm Rzeczypospolitej epoki oligarchii 1652-1763. Prawo – praktyka – teoria – programy, Poznań 1966
59. Olszewski H., Sejm w dawnej Rzeczypospolitej. Ustrój i idee, t. 1-2, Poznań 2002
60. Parlamentaryzm w Polsce we współczesnej historiografii, praca zbior. pod red. naukową J. Bardacha przy współudziale W. Sudnik, Warszawa 1995
61. Pawiński A., Rządy sejmikowe w Polsce 1572-1795 na tle stosunków województw kujawskich, oprac. i wstęp H. Olszewski, Warszawa 1978
62. Rechowicz H., Sejm śląski 1922-1939, Katowice 1971
63. Rola posła i senatora w II Rzeczypospolitej, praca zbiorowa, Lublin 1989
64. Sokołowski W., Politycy schyłku złotego wieku. Małopolicy przywódcy szlachty i parlamentarzyści w latach 1574-1605, Warszawa 1997
65. Opaliński E., Kultura polityczna szlachty polskiej w latach 1587-1652, Warszawa 1995
66. Opaliński E., Sejm srebrnego wieku 1587-1652, Warszawa 2001
67. Skrzydło W., Ustrój polityczny RP w świetle Konstytucji z 1997 roku, Zakamycze 2000
68. Słownik wiedzy o Sejmie, pod red. A. Preisnera, Warszawa 2001
69. Sobociński W., Historia ustroju i prawa Księstwa Warszawskiego, Toruń 1964
70. Społeczeństwo obywatelskie i jego reprezentacja (1493-1993), pod red. J. Bardacha, Warszawa 1995
71. Szymanek J., Izby drugie parlamentu w procesie ustawodawczym, Warszawa 1999
72. Turkowski R., Parlamentaryzm na uchodźstwie 1945-1972, Warszawa 2001
73. Turkowski R., Parlamentaryzm na uchodźstwie 1973-1991, Warszawa 2002
74. Uruszczak W., Sejm walny koronny 1506-1540, Warszawa 1990
75. Wierzbicka B., Gmachy i wnętrza sejmowe w Polsce, Warszawa 1998
76. Wrede M., Sejm i dawna Rzeczpospolita. Momenty dziejowe, Warszawa 2005
77. Zakrzewski A. B., Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI-XVIII w. Ustrój i funkcjonowanie: sejmik trocki, Warszawa 2000 Założenia ustrojowe. Struktura i funkcjonowanie parlamentu, pod red. naukową A. Gwiżdża, Warszawa 1997
78. Zarys dziejów konstytucjonalizmu polskiego, pod red. A. Korbowicza, Lublin 1996

79. Zięba-Załucka H., System organów państwowych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2005
80. Zięba-Załucka H., Władza ustawodawcza, wykonawcza i sędziowska w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2002

Historia parlamentaryzmu w Polsce - wydawnictwa źródłowe

1. Borucki M., Konstytucje polskie 1791-1997, Warszawa 2002
2. Historia państwa i prawa Polski. Źródła, wyboru dokonali F. Połomski, P. Jurek, Wrocław 1997
3. Historia państwa i prawa. Wybór tekstów źródłowych, zebrali i opracowali: A. Gulczyński, B. Lesiński, J. Walachowicz, J. Wiewiórkowski pod red. B. Lesińskiego, Poznań 1995
4. Historia ustroju państwa w tekstach źródłowych, teksty zebrali i opracowali B. Lesiński i J. Walachowicz, Warszawa – Poznań 1992
5. Konieczny A., Kruszewski T., Historia administracji na ziemiach polskich. Wybór źródeł, Kolonia Limited 2002
6. Konstytucje w Polsce 1791-1990, oprac. T. Kołodziejczyk, K. Pomianowska, Warszawa 1990
7. Konstytucje Rzeczypospolitej oraz komentarz do Konstytucji RP z 1997 roku, pod red. J. Bocia, Wrocław 1998
8. Konstytucje Rzeczypospolitej Polskiej. Wprowadzenie L. Falandysz, Warszawa 1998
9. Konstytucje Rzeczypospolitej 1997, 1952, 1935, 1921, 1791, J. Boć, Kolonia Limited 2001
10. Mołdawa T., Konstytucje polskie 1918-1998, Warszawa 1999
11. Prawo polityczne Rzeczypospolitej Polskiej 1918-1939. Wybór źródeł, oprac. W. Sudnik, Warszawa 2002
12. Szaniecki M., Wybór źródeł do historii państwa i prawa w dobie nowożytnej, poszerzenie i opracowanie wyboru M. Wąsowicz, Warszawa 2001
13. Wiek XVI-XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów, oprac. M. Sobańska – Bondaruk, S. B. Leonard, Warszawa 1997
14. Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii studentów uczniów, oprac. M. Sobańska – Bondaruk, S. B. Leonard, Warszawa 1998
15. Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska – Bondaruk, S. B. Leonard, Warszawa 1998
16. Wybór tekstów źródłowych z historii państwa i prawa polskiego, oprac. J. Sawicki, t. 1, cz. 1, Warszawa 1952; t. 1 cz. 2, Warszawa 1951; t. II, Warszawa 1953
17. Wybór tekstów źródłowych z historii ustroju ziem polskich 1807-1908, oprac. F. Połomski, Wrocław 1980
18. Wybór tekstów źródłowych z historii ustroju Polski 1916-1939, oprac. J. Chodorowski, A. Konieczny, Wrocław 1997
19. Wybór źródeł do nauki prawa konstytucyjnego (Druga Rzeczpospolita), pod red. T. Szymczaka, Łódź 1996
20. Wybór źródeł do nauki prawa konstytucyjnego (lata 1944-1992), pod red. T. Szymczaka, Łódź 1997